

Hogeschool Rotterdam

Business, IT & Management

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In april 2017 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Business, IT & Management van de Hogeschool Rotterdam bezocht door een visitatiepanel van NQA. De vierjarige voltijd- en deeltijdopleiding wordt in Rotterdam aangeboden. Het panel beoordeelt de voltijdvariant en de deeltijdvariant als **goed**.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De afgestudeerde van deze opleiding kan onder andere terecht komen in een functie van informatiemanager of IT (proces)manager. De opleiding heeft negen kerncompetenties (kc's) geformuleerd die deels aansluiten op bestaande landelijke profielen en allen (inter)nationaal gevalideerd zijn in het beroepenveld. De kerncompetenties zijn geconcretiseerd in beheersingsniveaus en gedragsindicatoren en er is een Body of Knowledge and Skills opgesteld voor de opleiding. De opleiding heeft een herkenbaar eigen profiel doordat ze opereren op het snijvlak van bedrijfskunde en IT, waarbij beide thema's gelijkwaardig aan bod komen.

De opleiding ontvangt voor de voltijd- en de deeltijdvariant voor standaard 1 het oordeel goed.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding heeft een samenhangend onderwijsprogramma voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant waarin studenten in staat worden gesteld om de eindkwalificaties te behalen en er een werkelijke binding met studenten en het vakgebied wordt gecreëerd. De opleiding stelt duidelijke eisen aan het profiel van voltijdstudenten en aan de werkomgeving voor deeltijdstudenten. De deeltijdopleiding wordt gezamenlijk met een aantal andere opleidingen binnen het Instituut voor Bedrijfskunde aangeboden aan werkende studenten, waardoor de opbouw van de programma's van de voltijd- en de deeltijdvariant van elkaar verschillen. De inhoud van beide varianten is gebaseerd op dezelfde BoKS en beide varianten bieden gelijksoortige actuele thema's en beroepsvaardigheden aan. De opleiding heeft een voldoende actueel programma, maar kan actuele thema's nog sneller en beter verwerken in het programma en onderliggende documenten. Het onderwijs bestaat uit theoriegerichte cursussen, praktijkgerichte onderdelen zoals stage (voltijd) en bedrijfsopdrachten (deeltijd) en studentgestuurde onderdelen zoals adequate en persoonlijke studiebegeleiding en actuele keuzevakken. De werkvormen zijn in beide varianten praktijkgericht en afwisselend. De opleiding biedt een onderzoeksleerlijn, waarbij enkele vakken meer in beroepscontext geplaatst kunnen worden om deze aantrekkelijker te maken voor studenten. Daarnaast kan er een betere koppeling gemaakt worden tussen onderzoek, verandermanagement en soft skills. Internationale oriëntatie wordt voornamelijk aangeboden als 'Internationalisation at home' en de opleiding neemt initiatief om de mogelijkheden voor buitenland ervaringen van voltijdstudenten te vergroten.

Het docententeam is enthousiast, betrokken en goed benaderbaar en werkt actief aan professionalisering. Het verhogen van het aantal docenten met een mastergraad dient prioriteit te hebben bij deze professionalisering. De kwaliteit van de onderwijsleeromgeving wordt goed geborgd door onder andere de twee onderwijsmanagers, de curriculumcommissie en de

opleidingscommissie. De samenstelling van en de samenwerking met de beroepenveldcommissie kan verder verbeterd worden.

Fysieke voorzieningen zijn ruim en goed. De voorzieningen kunnen verder aangevuld worden waardoor de opleiding meer moderne onderwijsvormen aan kan gaan bieden zoals lesvideo's of fieldlabs. De digitale informatievoorzieningen N@tschool en Osiris kunnen verbeterd worden.

De opleiding ontvangt voor de voltijd- en de deeltijdvariant voor standaard 2 het oordeel voldoende.

Standaard 3: Toetsing

De visie op toetsing en het toetsprogramma staan duidelijk en goed uitgewerkt in een toetsplan voltijd en een toetsplan deeltijd. Regels rondom toetsing en beoordeling zijn vastgelegd in de *Onderwijs- en Examenregeling*. Het toetssysteem borgt dat alle eindkwalificaties worden getoetst en het toetsbeleid is gericht op validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. De toetsing wordt grotendeels vormgegeven met integrale, competentiegerichte toetsvormen. Deze toetsvormen zijn praktijkgericht en bestaan onder andere uit assessments, projecten (voltijd) en bedrijfsopdrachten (deeltijd). Examinatoren stemmen bij het opstellen van de toetsen en bij de beoordeling met elkaar af en dit leidt tot gelijke oordelen. Ook zijn de eisen die aan studenten worden gesteld bij toetsing vooraf goed inzichtelijk voor studenten. Individuele bijdragen van studenten in groepswork zijn goed geborgd. Studenten ontvangen ruime feedback van docenten en medestudenten, en inzage van gemaakte toetsen is mogelijk. De examencommissie en de toetscommissie borgen gezamenlijk op adequate wijze en volgens wettelijke bepalingen de kwaliteit en het niveau van toetsing.

De opleiding ontvangt voor de voltijd- en de deeltijdvariant voor standaard 3 het oordeel goed.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

Het afstudeerproces staat duidelijk beschreven in een afstudeerhandleiding en wordt volgens de handleiding uitgevoerd. Voor beide varianten wordt de opleiding afgesloten met het overleggen, presenteren en verdedigen van een portfolio waarin alle eindkwalificaties moeten worden aangetoond. Daarnaast voeren studenten een eindopdracht (voltijd) of afstudeeropdracht (deeltijd) uit die bestaat uit een individueel eindwerk over een onderwerp naar keuze bij een organisatie, waarin in ieder geval de kerncompetenties onderzoek en financiën worden aangetoond. Bij de voltijdvariant is een eindopdracht onderdeel van het portfolio, bij de deeltijdvariant krijgen studenten een apart cijfer voor de afstudeeropdracht.

Er is een grote behoefte aan afgestudeerden van deze opleiding in het werkveld. Alumni functioneren goed in het werkveld en worden gewaardeerd omdat ze de regie nemen in werksituaties, kritisch zijn en van aanpakken weten. De vijftien bestudeerde afstudeerdossiers bestaan uit een portfolio en de eindopdracht (voltijd) of afstudeeropdracht (deeltijd). Deze dossiers tonen aan dat studenten alle kerncompetenties op eindniveau behalen. De producten van studenten sluiten inhoudelijk aan op het vakgebied van de opleiding en zijn op hbo-bachelorniveau.

De opleiding ontvangt voor de voltijd- en de deeltijdvariant voor standaard 4 het oordeel goed.

Inhoudsopgave

Samenvatting		3
Inleiding		7
Basisgegevens van de opleiding		9
Standaard 1	Beoogde eindkwalificaties	11
Standaard 2	Onderwijsleeromgeving	13
Standaard 3	Toetsing	20
Standaard 4	Gerealiseerde eindkwalificaties	22
Eindoordeel over de opleiding		25
Aanbevelingen		27
Bijlagen		29
Bijlage 1	Eindkwalificaties van de opleiding	31
Bijlage 2	Overzicht opleidingsprogramma	33
Bijlage 3	Rendementen	38
Bijlage 4	Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor	40
Bijlage 5	Bezoekprogramma	41
Bijlage 6	Bestudeerde documenten	43
Bijlage 7	Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	44
Bijlage 8	Verklaring van volledigheid en correctheid	45

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Business, IT & Management van de Hogeschool Rotterdam. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Hogeschool Rotterdam is samengesteld. Het panel is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (2014) en het *NQA Protocol 2016 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 6 april 2017. Het visitatiepanel bestond uit:

- De heer drs. S.J. Dijkstra (voorzitter)
- De heer A.J.H. van Dijk MMC RI (domeindeskundige)
- De heer F.C.B.M. Willems PhD (domeindeskundige)
- Mevrouw E. Ahaus (studentlid)

Mevrouw drs. M. Schoots, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Bij de aanvraag heeft de instelling een kritische reflectie aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en het *NQA-protocol 2016*. Het visitatiepanel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

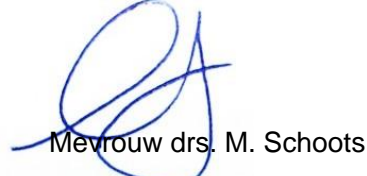
Utrecht, 16 mei 2017

Panelvoorzitter

De heer drs. S.J. Dijkstra

Lead-auditor

Mevrouw drs. M. Schoots

Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens

<i>Administratieve gegevens opleiding</i>	
naam opleiding zoals in CROHO	B Business, IT & Management
graad	Bachelor of Information and Communication Technology
oriëntatie en niveau opleiding	hbo-bachelor
aantal studiepunten	240 EC
locatie	Rotterdam
varianten	voltijd en deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
registratienummer in CROHO	39118

<i>Administratieve gegevens instelling</i>	
naam instelling	Hogeschool Rotterdam
gegevens contactpersonen instelling	A.M. Monteny MSc M.T.C. van Dijk MSc
e-mailadres voor kopie aanmelding	a.m.monteny-schriek@hr.nl m.t.c.van.dijk@hr.nl
status instelling	bekostigd

Schets van de opleiding

De opleiding Business, IT & Management van de Hogeschool Rotterdam is één van vier Business, IT & Management opleidingen in Nederland. Business, IT & Management maakt bij Hogeschool Rotterdam sinds 2012 deel uit van het Instituut voor Bedrijfskunde (IBK). Binnen dit instituut worden tevens de bacheloropleidingen Bedrijfskunde MER, Human Resource Management en Technische Bedrijfskunde aangeboden. De opleiding bestaat uit een voltijd- en een deeltijdvariant die beide vier jaar duren. De meeste bevindingen, overwegingen en oordelen in deze rapportage zijn op beide varianten van toepassing. Als de varianten van elkaar verschillen is dat expliciet in de tekst aangegeven. De instroom van de opleiding is in een aantal jaren bijna verdubbeld tot circa 115 eerstejaars in 2016. In september 2016 volgden circa 400 studenten de opleiding Business, IT & Management in Rotterdam.

Vanaf september 2017 wordt het IBK opgenomen in de nieuwe Rotterdam Business School, die vanaf een nieuwe locatie vrijwel alle economische opleidingen van de Hogeschool Rotterdam zal huisvesten. Die opleidingen gaan werken volgens een nieuw, gezamenlijk onderwijsconcept. Het deeltijdcurriculum wordt hierdoor herzien per september 2017 en het voltijdcurriculum per september 2018. De deeltijdvariant heeft in oktober 2016 een aanvraag ingediend bij de NVAO voor deelname aan het experiment leeruitkomsten.

Terugblik vorige visitatie

De vorige visitatie heeft plaatsgevonden op 6 juli 2011. De opleiding had toen nog de naam Bedrijfskundige Informatica en heeft er in 2012 voor gekozen om een brede invulling aan de opleiding te geven binnen het CROHO Business, IT & Management. De aansturing en uitvoering van de deeltijdopleiding is na de vorige visitatie losgekoppeld van de voltijdopleiding en heeft nu een vierjarig in plaats van een driejarig programma. Het panel was toentertijd positief over onder andere de doelstellingen, de beroepsgerichtheid van het programma, de ruime contacturen, de kwaliteit van docenten en de materiële voorzieningen. Het panel zag onder andere verbeterpunten voor de docent-student ratio, de samenwerking met kenniscentra en de theoretische onderbouwing en diepgang in afstudeerwerken van de deeltijdvariant. Ook had de opleiding ten tijde van de vorige visitatie een instituutsbreed verbeterplan opgesteld om de kwaliteit van toetsing en beoordeling te verbeteren.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel over de beoogde eindkwalificaties. De opleiding ontvangt voor de voltijd- en de deeltijdvariant voor deze standaard het oordeel **goed**.

Beroepsbeeld

De opleiding Business, IT & Management zet informatietechnologie (IT) in een bedrijfscontext: de opleiding leidt bedrijfskundigen op die weten hoe IT kan worden toegepast en ingezet. De afgestudeerde bachelor moet richting en invulling kunnen geven aan IT door verbanden te leggen tussen toepassing en mensen, en bedrijfsprocessen en IT. Hij houdt zich bezig met de analyse, beschrijving of (her)ontwerp van procesgang, procedures en informatiestromen. Het werkveld van de afgestudeerde strekt zich uit van het midden- en kleinbedrijf tot grote financiële instellingen, nutsbedrijven, softwarehuizen en non-profit instellingen. Bachelors van deze opleiding gaan onder andere aan het werk als informatiemanager, business procesmanager of adviseur bij systeemontwikkeling of business intelligence.

Eindkwalificaties

Bij de formulering van de eerste vijf eindkwalificaties is de opleiding uitgegaan van de competenties en beheersingsniveaus van de *Domeinbeschrijving Bachelor of ICT* (2014). Deze domeinbeschrijving is tot stand gekomen vanuit een strategisch samenwerkingsverband tussen Beroepsonderwijs ICT-opleidingen (HBO-I) en een aantal beroepsorganisaties zoals Nederland ICT en het CIO Platform Nederland. Daarnaast heeft de opleiding vier eigen competenties geformuleerd op basis van de generieke hbo-kernkwalificaties en de hbo-standaard. Deze vier eindkwalificaties zijn besproken met de beroepenveldcommissie (BVC) van de opleiding. Dit heeft geleid tot negen eindkwalificaties in termen van kerncompetenties (zie Bijlage 1): bedrijfsprocessen, financiën, informatieanalyse, projectmanagement, ICT-beheer, ethiek/maatschappelijke relevantie, communicatie, persoonlijke ontwikkeling en onderzoek. De kerncompetenties informatieanalyse en ICT-beheer worden op het tweede niveau behaald in de opleiding en de overige eindkwalificaties worden op het derde en hoogste niveau afgetoetst.

De kerncompetenties zijn gekoppeld aan de Dublindescriptoren in het *Opleidingsprofiel Business IT & Management voltijd en deeltijd* en volgen niveau 6 van het *European Qualification Framework* (EQF). Om de kerncompetenties internationaal te ijkten, heeft de opleiding vergelijkingen uitgevoerd met diverse collega-opleidingen in het buitenland van onder andere de Fachhochschule in Kufstein en de Metropolia University of Applied Science in Helsinki. Hierbij heeft de opleiding geconstateerd dat de vergelijkbare opleidingen binnen dezelfde kaders en competenties werken, maar dat er ook verschillen zijn in bijvoorbeeld onderwijsvisie en mate van praktijkgerichtheid.

Het panel is van mening dat de kerncompetenties inhoudelijk relevant, op hbo-bachelorniveau en ruim (inter)nationaal gevalideerd zijn. De opleiding heeft onderzoek concreet en praktisch vastgelegd in kerncompetentie onderzoek. Het panel voorziet dat er voor de kerncompetenties financiën en projectmanagement belangrijke veranderingen in het werkveld op stapel staan. Het panel adviseert daarom om bij kerncompetentie 2 (financiën) ook te gaan kijken naar de toegevoegde waarde van IT voor de samenleving en bij kerncompetentie 4 (projectmanagement) de ontwikkelingen rondom Agile, Scrum, DevOps en andere nieuwe vormen van projectmanagement goed te blijven volgen.

Concretisering eindkwalificaties

Het panel vindt de kerncompetenties duidelijk uitgewerkt in drie beheersingsniveaus op basis van complexiteit van taak en context, en de mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van studenten. De beheersingsniveaus sluiten aan bij dimensie 3 van het *European e-Competence Framework (2016)*, dat ontwikkeld is voor het bedrijfsleven en human resource management in Europa. Daarnaast zijn de kerncompetenties geconcretiseerd in gedragsindicatoren. Ook heeft de opleiding een eigen Body of Knowledge and Skills (BoKS) ontwikkeld om de eindkwalificaties nader inhoudelijk in te vullen (zie verder standaard 2 'Inhoud programma').

Profilering

Het panel ziet een groeiende opleiding met een duidelijke eigen profilering en kracht op het snijvlak van bedrijfskunde en ICT, waarbij beide thema's gelijkwaardig aan bod komen. De eigen profilering bestaat verder uit een nadruk op zelfsturing (onder andere door toevoeging van de kerncompetentie persoonlijke ontwikkeling) en een sterke binding met studenten. Er is een grote behoefte aan afgestudeerden in het werkveld. De opleiding zou deze profilering kunnen benutten door de samenwerking met collega opleidingen op te zoeken en hun eigen profilering en kracht daarbij nog beter te laten zien aan de buitenwereld.

Overwegingen en conclusie

Het panel herkent een duidelijk eigen profiel van deze opleiding en ziet een grote behoefte aan afgestudeerden van dit profiel in het werkveld. De opleiding heeft eigen accenten goed verwerkt in de eindkwalificaties en volgt daarnaast de landelijke competenties uit de Bachelor of ICT. De eindkwalificaties zijn op hbo-bachelorniveau geformuleerd, ruim gevalideerd in het (inter)nationale werkveld en goed geconcretiseerd.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de voltijd- en de deeltijdvariant tot het oordeel **goed**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidings specifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel over de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor de voltijd- en de deeltijdvariant voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Programma

De kerncompetenties vormen samen met de BoKS het uitgangspunt voor het programma van beide varianten. De BoKS bestaat uit vijf leerlijnen: bedrijfskunde, informatica, onderzoeksvaardigheden, business skills en studieloopbaancoaching (SLC). In de cursushandleidingen per programmaonderdeel staat duidelijk beschreven aan welke kerncompetenties er gewerkt wordt en wat onder andere de globale inhoud, belasting, doelen, werkvorm, leermiddelen en toetsvorm voor dat onderdeel zijn. Het programma stelt de studenten van beide varianten in staat om de eindkwalificaties te behalen en er is een duidelijke link gelegd tussen de eindkwalificaties en het programma. Beide varianten werken toe naar dezelfde eindkwalificaties en bevatten dezelfde inhoud, maar de programma's zijn verschillend vormgegeven.

Het voltijdprogramma bestaat uit theoriegerichte cursussen, projecten die in groepjes worden uitgevoerd, praktijkgerichte individuele onderdelen zoals de stage en studentgestuurd onderwijs zoals SLC en keuzevakken. In het eerste studiejaar lopen voltijdstudenten twee dagen mee in een bedrijf en moeten ze een bedrijfscoach zoeken met wie ze het gehele eerste studiejaar contact hebben. Ook vormen studenten in het tweede semester een Student company met maximaal vier studenten waarmee ze een opdracht voor een externe opdrachtgever uitvoeren. Jaarlijks is er een carrière-event van HBO-I dat verplicht bezocht wordt door alle studenten. Tijdens de stage worden studenten begeleid door een docentbegeleider en een praktijkbegeleider bij de stageorganisatie. De praktijkbegeleider heeft elke veertien dagen een voortgangsgesprek met de student en de docentbegeleider bezoekt de stageplek minimaal één keer, 6 tot 8 weken na aanvang van de stage.

Binnen het Instituut voor Bedrijfskunde is er één deeltijdcurriculum voor de opleidingen Business, IT & Management, Bedrijfskunde MER, Human Resource Management en Technische Bedrijfskunde. Per september 2017 komen daar nog Bedrijfseconomie en Commerciële economie bij. De individuele bedrijfsopdrachten en een deel van de vakken worden specifiek ingevuld voor Business, IT & Management waarbij de inhoud van de deeltijdvariant is afgestemd op de inhoud van de voltijdvariant. Een belangrijk onderdeel van de deeltijdvariant zijn de individuele bedrijfsopdrachten in de eigen werkomgeving. Daarnaast werken deeltijdstudenten ook aan multidisciplinaire projecten samen met studenten uit de andere deeltijdopleidingen binnen het Instituut voor Bedrijfskunde. Ook zijn er –net als in de voltijdvariant- bij de deeltijdvariant ook studentgestuurde onderdelen. De individuele bedrijfsopdrachten die deeltijdstudenten uitvoeren zijn gericht op organisatieanalyse en managementvaardigheden (jaar 1), optimalisatie en verandarkunde (jaar 2), trends en ontwikkelingen en innovatieve verandering

(jaar 3) en strategische businesspartner en professionele ontwikkeling (jaar 4). De begeleiding van de bedrijfsopdrachten gebeurt in *learning communities*, waarbij studenten van elkaar en van de docent leren.

Het programma bevat naar mening van het panel voor beide varianten gelijkwaardige actuele kennis. De literatuur en het lesmateriaal zijn voldoende actueel, compleet en deels Engelstalig. Actuele thema's zoals Agile, Scrum en big data komen in beide varianten aan bod. Studenten geven echter aan dat keuzevakken van populaire onderwerpen zoals Agile snel vol zijn en een deel van de studenten dit onderwerp daardoor missen. Andere actuele thema's zoals DevOps en Cloudcomputing komen nog te weinig aan bod in het curriculum. Het panel adviseert de opleiding om nieuwe onderwerpen sneller en uitgebreider in het curriculum op te nemen en inhoudelijke vernieuwingen in de onderliggende documenten zoals de BoKS nog kortcyclischer op te pakken.

Uit de Nationale Studenten Enquête (NSE) 2016 blijkt dat studenten erg tevreden zijn over de algemene vaardigheden die ze leren tijdens de opleiding. Er is regelmatig contact met het werkveld tijdens de opleiding, bijvoorbeeld door stages en projecten die deels in het werkveld worden uitgevoerd (voltijd) en bedrijfsopdrachten (deeltijd). Studenten leren onder andere soft skills voor verandertrajecten en projecten, en de basis IT-vaardigheden die nodig zijn om IT-processen aan te kunnen sturen. De deeltijdvariant is uiteraard sterk verbonden met het beroepenveld door de werkomgevingen van de studenten. Het panel heeft wat betreft beroepsvaardigheden specifiek gekeken naar soft skills, die nodig zijn om (IT) veranderprocessen succesvol te maken. Door de verbinding met de praktijk werken deeltijdstudenten op logische wijze aan soft skills. Bij de voltijdvariant wordt er aan soft skills gewerkt doordat studenten in de projecten steeds een andere (project)rol vervullen. Het panel raadt de opleiding aan om een verdere verdieping van de koppeling tussen onderzoek, verandermanagement en soft skills in het programma te bewerkstelligen.

Onderzoeksvaardigheden

Onderzoeksvaardigheden zijn naar mening van het panel in voldoende mate verwerkt in het programma. De opleiding heeft haar visie op onderzoek beschreven in het *Opleidingsprofiel Business IT & Management voltijd en deeltijd*. De opleiding biedt onderzoek geïntegreerd aan in alle vakken, en besteedt specifiek aandacht aan onderzoeksvaardigheden in de onderzoeksleerlijn. De onderzoeksleerlijn loopt door alle projecten, de voltijd stage en de deeltijdse bedrijfsopdrachten. Voor voltijdstudenten behoren ook een aantal specifieke onderzoeksvakken tot de leerlijn, zoals *Praktisch onderzoek en adviesvaardigheden* (jaar 1) en *Research Methods for Business* (jaar 2). Voor deeltijdstudenten behoren ook het vak *Schriftelijke bedrijfscommunicatie* (jaar 1) en keuzecursussen zoals *Duiden van onderzoek* tot de onderzoeksleerlijn. Het panel concludeert dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan onderzoeksvaardigheden, maar dat studenten de meer theoretische onderzoeksvakken niet altijd leuk vinden. Het panel denkt dat de opleiding deze vakken aantrekkelijker kan maken voor studenten door ze meer in de beroepscontext te plaatsen, zoals bij de projecten en bedrijfsopdrachten gebeurt.

Omdat de opleiding zich bevindt op het snijvlak tussen twee vakgebieden (bedrijfskunde en IT), werkt de opleiding samen met twee kenniscentra van de Hogeschool Rotterdam: Innovatief ondernemerschap en Creating 010. Het eerste kenniscentrum verricht en ondersteunt

praktijkgericht onderzoek voor grote en kleine bedrijven die een innovatief idee hebben en dat naar de markt willen brengen of die hun managementprocessen willen verbeteren. Het kenniscentrum Creating 010 doet praktijkgericht onderzoek naar nieuwe ontwikkelingen in de creatieve industrie. De opleiding richt zich hierbij vooral op Smart Industries, met thema's als datamanagement (big data), Internet of Things en communicatiestandaarden ten behoeve van geautomatiseerde informatie-uitwisseling. De hoofddocenten zijn elk voor twee dagen per week verbonden aan één van deze kenniscentra en brengen de kennis uit de kenniscentra in het onderwijs door andere docenten hierover te informeren in georganiseerde bijeenkomsten en op informele wijze.

Internationalisering

De opleiding biedt studenten een voldoende internationale oriëntatie aan, waarbij het grootste deel volgens het principe van 'internationalisation at home' wordt ingevuld. Het betreft voor voltijdstudenten bijvoorbeeld Engelstalige vakken en literatuur, en een internationaal project in jaar 2. In dat project werken studenten in groepjes aan een opdracht van een bedrijf in samenwerking met studenten uit St Petersburg, Kiev Zytomir of Kufstein. Studenten zijn erg positief over dit project. Ook biedt de opleiding twee Engelstalige minoren aan: *Business Process Management* en *International Management & Consultancy*. Studenten die het Cambridge B2 niveau voor de Engelse taal aan het begin van de opleiding niet behalen, dienen de beheersing van de Engelse taal verplicht op dat niveau te brengen. Daarnaast kunnen studenten ervoor kiezen om de SLC na het eerste studiejaar in het Engels te vervolgen en in 2015-2016 koos 20 procent van de studenten voor deze optie.

Deeltijdstudenten volgen diverse internationale projecten en vakken, waaronder de cursus *Sustainable Entrepreneurship* en het project *Open Data*. Een deel van de deeltijdstudenten werkt zelf in organisaties die internationaal opereren. Vanwege de werksituatie kiezen deeltijdstudenten over het algemeen niet voor een minor of afstudeerproject in het buitenland.

Daarnaast kiezen er elk studiejaar vier à vijf studenten voor een minor, stage of afstudeeropdracht in het buitenland. De opleiding wil meer studenten motiveren om een stage of afstudeeropdracht in het buitenland te volgen en heeft de grootste belemmering die studenten hierbij ervaren per september 2017 weggenomen. Studenten moesten tot nu toe tijdens stages en afstuderen altijd één dag per week naar school komen voor onderwijs en de opleiding heeft dit onderwijs nu anders vormgegeven waardoor studenten deze verplichting niet meer hebben en daardoor gemakkelijker naar het buitenland kunnen. Het panel deelt het belang van deze stimulans en adviseert de opleiding om internationale ervaringen voor –vanuit realistische perspectief met name voltijdstudenten- verder te faciliteren en aan te moedigen.

Didactiek, werkvormen en begeleiding

De opleiding hanteert de onderwijsvisie van het Instituut voor Bedrijfskunde, die aansluit bij de visie van de Hogeschool Rotterdam. De uitgangspunten staan beschreven in het *Opleidingsprofiel Business IT & Management voltijd en deeltijd* en bestaan onder andere uit het denken vanuit kansen en mogelijkheden voor jonge mensen, direct toepassen van kennis in de beroepspraktijk en gevarieerde interactieve en digitale lesvormen aanbieden.

De opleiding zet diverse werkvormen in zoals hoorcolleges, werkcolleges, trainingen en workshops. Daarnaast werken groepjes studenten in projecten samen aan vraagstukken die

gebaseerd zijn op werkelijke praktijksituaties om de geleerde theorie toe te passen. Een voorbeeld van zo'n project voor de voltijdvariant zijn de ICT-labs, waarin studenten in groepen van vier voor Centric of een aan het lectoraat verbonden docent op een innovatieve manier werken aan een beroepsvraagstuk. Studenten zijn erg positief over wat ze leren tijdens de ICT-labs en vinden het een leuk project. Een voorbeeld van een project voor deeltijdstudenten is het project Open Data, waarin studenten een app of andere toepassing ontwikkelen op basis van data van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Het panel ziet voldoende afwisselende en praktijkgerichte werkvormen.

De opleiding hecht veel waarde aan een persoonlijke begeleiding en benadering van studenten en het panel ziet dat de opleiding dit waarmaakt door de binding die studenten met hun opleiding en de docenten voelen. Studenten worden gedurende hun gehele studie begeleid door een studieloopbaancoach. Bij sociaal-emotionele problemen kunnen studenten terecht bij een studentendecaan. In de SLC-lijn leren studenten reflecteren en in toenemende mate verantwoordelijkheid nemen voor het eigen leerproces en studenten vinden dit over het algemeen zinvol. In de voltijdvariant gebeurt dat door begeleiding op individuele basis en in kleine groepen met behulp van een portfolio. Daarnaast worden voltijdstudenten in het eerste jaar begeleid door een bedrijfscoach (zie 'Kennis en kunde' onder deze standaard) voor beroepsoriëntatie en een peercoach (een ouderejaars student) voor studie- en huiswerkbegeleiding. Voor de binding in het eerste jaar worden studenten ingedeeld in studiegroepen en krijgen ze les van een vast kernteam van vier à vijf docenten. In de deeltijdvariant heet de studieloopbaancoaching 'loopbaanontwikkeling' en is de begeleiding met name gericht op de professionele loopbaan. Het panel is positief over de studieloopbaancoaching en de andere persoonlijke begeleidingsvormen en ziet dat deze de persoonlijke ontwikkeling van studenten en de binding met de opleiding en het vakgebied stimuleert.

Vooropleiding, instroom en leerroutes

De opleiding hanteert de wettelijke instroomeisen. Studenten met een havo- of vwo-diploma met het profiel Economie en Maatschappij zijn direct toelaatbaar, net als studenten met een mbo-4 diploma. Studenten met een havo- of vwo-vooropleiding met het profiel Cultuur en Maatschappij (CM) moeten economie, maatschappijwetenschappen of management & organisatie als examenvak hebben gehad. Bij de profielen Natuur en Gezondheid (NG) en Natuur en Techniek (NT) zijn economie of management & organisatie verplichte vakken. Voor belangstellenden van 21 jaar of ouder zonder de vereiste diploma's is er het hogeschoolbrede toelatingstraject *Toelatingsonderzoek 21+*. Voorafgaand aan de opleiding voeren alle studenten een studiekeuzegesprek met een vertegenwoordiger van de opleiding waarbij gekeken wordt of de student de juiste keuze maakt en eventueel extra ondersteuning nodig heeft. Om aan de deeltijdvariant deel te nemen dienen studenten een geschikte werkplek te hebben. De criteria zijn duidelijk en logisch en staan beschreven in het *Opleidingsprofiel Business IT & Management voltijd en deeltijd*.

Studenten kunnen in het studieprogramma op diverse manieren eigen inhoudelijke accenten leggen. Voltijdstudenten kunnen 12 EC besteden aan keuzevakken en kunnen onder andere kiezen voor Engels, Java, Debatteren of Excellent presenteren. Deeltijdstudenten kunnen voor 16 EC keuzevakken volgen en kiezen bijvoorbeeld voor Ethiek of Jaarverslaganalyse. Daarnaast kiezen alle studenten een minor binnen of buiten de hogeschool. Studenten kunnen deelnemen

aan een honoursprogramma van de Hogeschool Rotterdam. De opleiding heeft vastgesteld dat dit programma nog te weinig gekoppeld is aan de eigen opleiding. De beste studenten volgen daarom nu eerder een minor die voorbereid op een vervolgopleiding. Vanwege de overgang naar de Rotterdam Business School zijn plannen om het programma opnieuw vorm te geven vooralsnog stilgezet.

Kwaliteit van docenten

Het team is de laatste jaren sterk gegroeid met het toenemende aantal aanmeldingen (van 54 in 2014 naar circa 115 in 2016). De docent-student ratio is 1:29 (voltijd) en 1:11 (deeltijd). Het docententeam maakt een enthousiaste, betrokken en bevlogen indruk op het panel en studenten geven aan dat docenten goed benaderbaar zijn. Een deel van de docenten is nog werkzaam in het werkveld, de rest heeft ervaring in het werkveld. Docenten volgen met regelmaat cursussen of bezoeken congressen om hun vakgebied bij te houden en de relatie die docenten met het werkveld hebben via stage- en afstudeercontacten is goed. Gemiddeld besteedt het team 10 procent van haar tijd aan deskundigheidsbevordering zoals het behalen van een masterdiploma, didactische training, bijscholing of BKE. Het panel vindt het positief dat er zoveel tijd is voor deskundigheidsbevordering en ziet ook dat deze tijd nodig is om de mastergraad van het team te vergroten, zodat bijvoorbeeld onderzoeksvaardigheden anders aangeboden kunnen worden door docenten (zie 'Onderzoeksvaardigheden' onder deze standaard). 50 Procent van de voltijd- en 70 procent van de deeltijd docenten heeft een masterdiploma en er is momenteel één docent met promotie bezig. Momenteel volgen vijf docenten een traject voor BKE-certificering. Het panel vindt dat de opleiding hierin ten opzichte van landelijke ambities wat achter loopt, maar ziet aan de andere kant dat dit geen effect heeft op de kwaliteit van toetsing en beoordeling (zie standaard 3). Het panel concludeert dat de opleiding deze professionaliteit blijkbaar op andere manieren bewerkstelligt dan via het BKE-traject.

Kwaliteit van voorzieningen

Het panel heeft gezien dat de opleiding voldoende werkruimte voor studenten heeft, er veel computers zijn en er een mediatheek is. Via de mediatheek hebben studenten toegang tot diverse online databanken, waaronder die van de Erasmus Universiteit en de TU Delft. Vanaf september 2017 zal de opleiding opgaan in de nieuwe Rotterdam Business School en verhuizen naar een andere locatie. Op de nieuwe locatie zijn meer en moderne voorzieningen dan in het huidige gebouw, zoals smartboards in de leslokalen en kleine spreekruimten voor SLC. Docenten zijn positief over het systeem Praktijlink, waarin informatie over de stage en het afstuderen te vinden is. Zowel studenten als docenten zijn in de gesprekken echter kritisch over de digitale (leer)systemen N@tschool en Osiris. Informatie is niet altijd gemakkelijk vindbaar en de gebruikersvriendelijkheid kan verbeterd worden. Deze systemen worden centraal aangeboden vanuit de Hogeschool Rotterdam en het panel doet de suggestie om studenten van de opleiding in het kader van een studieopdracht een verbeterslag te laten maken op deze systemen. Het panel stelt verder vast dat de opleiding gebaat kan zijn bij de uitbreiding van moderne onderwijsvoorzieningen waardoor bijvoorbeeld lesvideo's ontwikkeld kunnen worden of fieldlabs bij bedrijven opgezet kunnen worden.

Kwaliteitsborging onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving is samenhangend en stelt studenten in staat om de eindkwalificaties te behalen. De opleiding wordt aangestuurd door een onderwijsmanager voltijd en een onderwijsmanager deeltijd, die regelmatig met elkaar afstemmen. Daarnaast werkt de opleiding met twee hoofddocenten (één per variant) die de inhoud van de programma's bewaken en bijvoorbeeld lesgegeven aan collega docenten over actuele thema's. De hoofddocenten zijn onderdeel van de curriculumcommissie, die verantwoordelijk is voor de inhoud en toetsing van het curriculum en in die commissie ook afstemmen over de twee varianten. In de curriculumcommissie zit naast de twee hoofddocenten een lid vanuit Avans Hogeschool. Docenten overleggen onderling regelmatig in werklunches en werkdiners, op studiedagen en doordat ze fysiek dicht bij elkaar zitten vinden ze elkaar gemakkelijk voor informeel overleg.

De opleiding heeft een beroepenveldcommissie (BVC) die bestaat uit negen vaste leden en de opleiding ambieert om het aantal vaste leden uit te breiden naar twintig. De BVC komt drie keer per jaar bij elkaar en geeft dan adviezen over de inhoud en actualiteit van de opleiding. De BVC is reeds versterkt de afgelopen jaren door een aantal vaste leden aan te trekken en op vaste momenten bij elkaar te komen, maar hierin zijn nog stappen te zetten. Het panel hoort in de gesprekken terug dat de opleiding adviezen niet altijd opvolgt of terugkoppelt aan de BVC en de vaste kern van de BVC is relatief klein. Het panel adviseert de opleiding om de BVC aantrekkelijk te maken voor (potentiële) leden, door bijvoorbeeld interessante gastsprekers in te zetten, de netwerkfunctie te vergroten en goed na te denken over de terugkoppeling van verbeteracties op basis van de adviezen van de BVC. Op die manier kan de opleiding actiever en meer gaan samenwerken met een stevige BVC om het curriculum actueel te houden en de aansluiting met de praktijk verder te versterken.

De opleidingscommissie bestaat uit zes leden en adviseert de opleiding actief over verbeteringen. Eén van de leden van de BVC is ook aanwezig bij de vergaderingen van de opleidingscommissie en de commissie heeft regelmatig contact met de curriculumcommissie over mogelijke verbeteringen voor het onderwijs. De leden van de opleidingscommissie worden goed voorbereid op hun aankomende veranderende takenpakket, doordat zij onder andere een bijeenkomst met juristen hebben gehad en een training gaan volgen. Naast de opleidingscommissie wordt er ook regelmatig per variant plenair geëvalueerd met klassenvertegenwoordigers. Studenten kunnen tussentijds ook goed terecht bij docenten of de SLC-coach en opmerkingen worden dan serieus opgepakt.

Overwegingen en conclusie

Het panel ziet een sterk gegroeide opleiding met een samenhangende leeromgeving voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant en een enthousiast docententeam dat echte binding realiseert met de studenten. Het programma is logisch opgebouwd en voldoende actueel wat betreft kennis en kunde. De opleiding hanteert de wettelijke instroomeisen, helpt studenten bij hun studiekeuze en de studieloopbaancoaching is goed. Werkvormen zijn gevarieerd en studenten hebben voldoende keuzemogelijkheden in het programma. Onderzoeksvaardigheden komen voldoende aan bod in het programma, maar kunnen aantrekkelijker worden vormgegeven voor studenten. Er zijn mogelijkheden voor internationale oriëntatie en het is goed dat de opleiding zich oriënteert op de uitbreiding hiervan voor voltijdstudenten. De voorzieningen kunnen aangevuld worden om

meer moderne onderwijsvormen aan te bieden en een deel van de digitale systemen voor informatie en communicatie laten nog te wensen over. De wil om het curriculum steeds te vernieuwen is er, maar de samenwerking met het werkveld kan sterker ingezet worden om nog beter en sneller op nieuwe ontwikkelingen in te spelen en de vernieuwingen te formaliseren in onderliggende documenten. Er is ruim tijd voor professionalisering van het docententeam, die benut zal moeten worden om verdere stappen te zetten in de professionalisering van docenten wat betreft de mastergraad.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de voltijd- en de deeltijdvariant tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel over het systeem van toetsing. De opleiding ontvangt voor de voltijd- en de deeltijdvariant voor deze standaard het oordeel **goed**.

Toetsbeleid

Competentiegerichte, integrale toetsing neemt een belangrijke plaats in binnen de opleiding. Het panel ziet deze visie goed geconcretiseerd in het *Toetsplan BIM voltijd 2016-2017* en *Toetsplan BIM deeltijd 2016-2017*. In de toetsplannen wordt onder andere de visie op toetsing beschreven en het toetsprogramma uitgewerkt. Het panel is onder de indruk van de kwaliteit van de toetsplannen en het feit dat toetsing voor beide varianten zo duidelijk is uitgewerkt. De regels rondom toetsing en beoordeling staan in de *Onderwijs- en Examenregeling* die is opgenomen in de *Hogeschoolgids Instituut voor Bedrijfskunde Bacheloropleidingen 2016-2017*. Toetsvormen, doelen en beoordelingsvormen zijn per programmaonderdeel duidelijk vastgelegd in de cursushandleidingen. Uit de gesprekken met studenten blijkt dat het voor studenten vooraf goed inzichtelijk is waaraan ze moeten voldoen bij toetsen. Voor een aantal onderwijseenheden zijn proeftoetsen beschikbaar, die studenten verder kunnen voorbereiden op een toets. Het panel stelt op basis van de toetsplannen en de gesprekken vast dat het toetsstelsel van de opleiding gericht is op validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van toetsing en beoordeling.

Toetsing en beoordeling

Toetsinstrumenten die de opleiding inzet zijn bijvoorbeeld schriftelijke of digitale tentamens, projectopdrachten, bedrijfsopdrachten (deeltijd) en assessments (voor voltijd ieder studiejaar en voor deeltijd aan het einde van de opleiding). De voltijdse stage wordt getoetst op basis van het functioneren van de student, het eindproduct en procesverslagen. Projecten in de voltijd worden vaak uitgevoerd door groepjes studenten en de individuele bijdrage van elke student wordt hierbij goed geborgd doordat studenten elkaar beoordelen op hun individuele bijdrage en doordat ze een groepsreflectie schrijven. Studenten geven in de gesprekken aan dat dit goed werkt en dat meeliften niet gebeurt. De deeltijdse bedrijfsopdrachten worden beoordeeld op eindproduct en zijn op één na individueel. Groepsopdrachten in de deeltijdvariant worden ondersteund door een samenwerkingsovereenkomst, waarin wordt afgesproken welke individuele bijdrage de studenten leveren. Daarnaast schrijven deeltijdstudenten altijd een individueel reflectieverslag.

Het panel heeft een selectie van gemaakte toetsen, bedrijfsopdrachten en assessments ingezien en is van mening dat deze op niveau en inhoudelijk passend zijn. Alle ontwikkelde toetsen worden vooraf door een tweede docent onder andere gecontroleerd op correctheid, vraagstelling en puntenverdeling. Er zijn geschikte toetsmatrijzen per programmaonderdeel waarin de leerdoelen, toetsonderdelen, weging, competenties en niveaus aan elkaar gekoppeld zijn en benoemd is welk onderdeel van de BoKS aan bod komt. Als een cursus gelijktijdig door twee docenten wordt gegeven, worden de beoordelingen met elkaar overlegd om te kalibreren en

studenten geven aan dat beoordelingen van verschillende docenten gelijk zijn omdat er goed wordt afgestemd tussen docenten. De toetsen sluiten meestal logisch aan op de lesstof. Wel ziet het panel dat projecten soms vooral op de procesgang worden beoordeeld en dat er minder aandacht is voor de beoordeling van de inhoudelijke kwaliteit van deze studentproducten.

Feedback

Studenten ontvangen ruime feedback tijdens bijvoorbeeld de tussenpresentaties van projecten of opdrachten (formatieve toetsing). Ook geven studenten elkaar feedback, bijvoorbeeld tijdens intervisiebijeenkomsten gedurende de stage. In de deeltijdvariant geven studenten elkaar feedback in *learning communities* die gevormd worden tijdens de uitvoering van bedrijfsopdrachten. Aan het einde van elke onderwijsperiode worden er facultatieve feedbackmomenten georganiseerd voor studenten en inzage van toetsen kan op verzoek van studenten georganiseerd worden.

Kwaliteitsborging toetsing en beoordeling

De examencommissie van het Instituut voor Bedrijfskunde borgt de kwaliteit van toetsing en beoordeling op goede wijze volgens de wettelijke bepalingen. De examencommissie benoemt examinatoren jaarlijks, behandelt individuele verzoeken van studenten en brengt elk studiejaar een jaarverslag uit. De examencommissie wordt daarbij ondersteund door een toetscommissie die tevens voor het gehele instituut werkt en de kwaliteit en het niveau van toetsen bewaakt. De toetscommissie, waarin zowel een lid van de deeltijdvariant als van de voltijdvariant zit, kijkt met regelmaat achteraf toetsen en geeft hierover adviezen aan de opleiding die daadwerkelijk tot verbeteringen leiden. De verslagen en adviezen die het panel heeft ingezien zijn concreet en zinvol. Ook de toetscommissie brengt jaarlijks een jaarverslag uit en rapport elk kwartaal aan de onderwijsmanagers en de examencommissie.

Overwegingen en conclusie

De opleiding hanteert een goed en duidelijk systeem van toetsing en beoordeling. Studenten krijgen ruime feedback en de toetsvormen zijn in beide varianten passend voor een praktijkgerichte opleiding met een nadruk op integrale toetsen zoals assessments, projecten en bedrijfsopdrachten. De uitgangspunten en criteria voor toetsing zijn goed en concreet vastgelegd in daartoe geëigende documenten en inzichtelijk voor studenten. Toetsing en beoordeling worden goed geborgd door de instituutsbrede examencommissie en de toetscommissie.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de voltijd- en de deeltijdvariant tot het oordeel **goed**.

Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel over de gerealiseerde eindkwalificaties. De opleiding ontvangt voor de voltijd- en de deeltijdvariant voor deze standaard het oordeel **goed**.

Afstudeerfase voltijd

In de voltijdvariant wordt het eindniveau beoordeeld op basis van een portfolio en een bijbehorend eindassessment. Vanaf het eerste studiejaar leren studenten om een portfolio op te bouwen en jaarlijks leveren de studenten een portfolio in. Het eindassessment wordt beoordeeld aan de hand van een beoordelingsrubric, waarbij het portfolio 60 procent van het cijfer bepaalt, de presentatie over het behalen van de kerncompetenties 10 procent en het assessmentgesprek 30 procent. Voordat studenten deelnemen aan het eindassessment, zijn alle kerncompetenties reeds getoetst op eindniveau in de volgende onderdelen, die als bewijsmateriaal kunnen worden opgevoerd in het portfolio:

- Stage in het derde studiejaar (zie standaard 2 'Programma');
- ICT-labs in het derde studiejaar (zie standard 2 'Didactiek, werkvormen en begeleiding');
- Eindopdracht in het vierde studiejaar.

De eindopdracht is een individuele opdracht op het snijvlak van bedrijfskunde en informatica, die voor een organisatie wordt uitgevoerd. Studenten kunnen het onderwerp van de eindopdracht en een deel van de te behalen kerncompetenties zelf kiezen, mits zij tijdens het eindassessment kunnen aantonen dat ze alle kerncompetenties beheersen op het beoogde eindniveau. Er moet altijd een business case en een onderzoekscomponent in de eindopdracht zitten, waardoor in ieder geval de kerncompetenties 2 Financiën en 9 Onderzoeken worden aangetoond. De SLC-coach dient de student toestemming te geven om te starten met de eindopdracht en de afstudeercoördinator moet de afstudeerorganisatie en de formulering van de opdracht goedkeuren. Hiertoe zijn heldere criteria geformuleerd in de *Handleiding afstuderen 2016-2017* en de processtappen en criteria worden volgens de studenten precies gevolgd door de opleiding. De beoordeling van de eindopdracht is voor 10 procent gebaseerd op het functioneren in de afstudeerorganisatie, voor 70 procent op het onderzoeksrapport en voor 20 procent op de presentatie en verdediging. De student wordt bij de eindopdracht begeleid door een docent en beoordeeld door een afstudeercommissie die bestaat uit de begeleidende docent, een tweede docent, de bedrijfsbegeleider en een extern gecommiteerde. Indien de leden van de afstudeercommissie het oneens zijn, oordeelt de onderwijsmanager of wijst de onderwijsmanager een extra docent aan.

Afstudeerfase deeltijd

In de deeltijdvariant studeren studenten af met twee producten:

- Afstudeeropdracht *Het laatste project*;
- Bedrijfsopdracht *Bedrijf en Studie 11; mijn ontwikkeling en ambitie*.

De afstudeeropdracht is in opzet gelijk aan de eindopdracht bij de voltijdvariant. Studenten dienen toestemming te krijgen om te starten met de afstudeeropdracht van de afstudeercoördinator deeltijd en de onderzoeksopzet moet tevens worden goedgekeurd alvorens de student verder kan. De meeste deeltijdstudenten voeren hun afstudeeropdracht uit bij de eigen werkgever. De afstudeeropdracht wordt begeleid door een docent en er is een tweede docent betrokken als tweede lezer en mede-beoordelaar. Ook zijn er intervisiebijeenkomsten voor groepen studenten die werken aan de afstudeeropdracht.

De bedrijfsopdracht bestaat uit zes deelopdrachten, waarbij de student met de zesde opdracht een portfolio overlegt waarin hij aantoont alle kerncompetenties op eindniveau behaald te hebben. Dit wordt getoetst in een eindassessment en beoordeeld door een afstudeercommissie die bestaat uit de SLC-docent, de tweede lezer van de afstudeeropdracht en een extern gecommiteerde. Het panel is positief over de inzet van de extern gecommiteerden, omdat deze vanuit de actuele beroepspraktijk oordelen over het eindniveau.

Gerealiseerd niveau

Het panel heeft vijftien afstudeerdossiers bestudeerd voorafgaand aan het visitatiebezoek, waarvan vier eindwerken van deeltijdstudenten en elf eindwerken van voltijdstudenten. De afstudeerdossiers bestaan uit een portfolio met beoordelingsformulier en een eindopdracht/afstudeeropdracht met beoordelingsformulier. Het panel is van mening dat de eindkwalificaties goed getoetst kunnen worden met dit type eindwerken. De kerncompetenties komen duidelijk terug in de opzet van de eindwerken en op de beoordelingsformulieren. De eindwerken tonen het hbo-bachelorniveau goed aan en sluiten inhoudelijk goed aan op het vakgebied van de opleiding, ze bevinden zich zoals te verwachten valt op het snijvlak van bedrijfskunde en IT. De beoordelingen en feedback die de afstudeercommissies bij de eindwerken gaven, komen overeen met de bevindingen van het panel. De eindwerken zien er wat betreft de presentatie verzorgd uit en reflecties van studenten zijn goed onderbouwd. Onderzoeksvaardigheden komen consistent en op goede wijze terug in alle eindwerken. Eventueel kan de opleiding studenten stimuleren om de toepassing van soft skills bij verandermanagement nog verder te verdiepen.

Functioneren afgestudeerden

Alumni zijn volgens de NSE 2016 zeer tevreden over de studiekeuze en de aansluiting van de opleiding op de praktijk. 76 procent vond een baan op niveau en 29 procent studeerde (in deeltijd) door na afronding van de opleiding. 80 procent van de afgestudeerden geeft in de Hbo-monitor 2015 aan dat zij tevreden of zeer tevreden zijn met hun huidige functie. Docenten en studenten beschrijven in de gesprekken met het panel dat deeltijdstudenten vaak al tijdens de opleiding carrière maken in hun organisatie, doordat ze zichzelf zichtbaarder maken in de organisatie en hun vaardigheden vergroten. De BVC vertelt dat er een grote behoefte aan afgestudeerden van deze opleiding is in het werkveld en dat afgestudeerden zich onderscheiden doordat ze zelf de regie nemen in werksituaties, kritisch zijn en van aanpakken weten. Voorbeelden van successen van afgestudeerden zijn een student die vanuit het ICT-lab Turning Innovation into Business in Istanbul de eerste prijs heeft gewonnen in de Great Game Business Challenge (2012). Verder heeft een alumna vanuit zijn functie bij Sogeti de 'Reliability 2016 – test stream' gepresenteerd aan het ING-management. De test en de presentatie waren dusdanig dat het management heeft besloten om vierhonderd teams ermee te laten werken.

Overwegingen en conclusie

Er is een grote behoefte aan bachelors van deze opleiding in het werkveld. Afgestudeerden functioneren goed doordat ze de regie nemen in werksituaties, kritisch zijn en van aanpakken weten. De afstudeerprocedure bestaat voor beide varianten uit logische stappen die leiden tot de beoordeling van alle kerncompetenties op eindniveau. De eindwerken tonen het hbo-bachelorniveau goed aan en sluiten aan op de eindkwalificaties. Ze zijn dekkend voor de kerncompetenties, er wordt consistent aan onderzoek gewerkt en de inhoud zit zoals te verwachten op het snijvlak van bedrijfskunde en IT. De beoordelingen van de afstudeercommissies komen overeen met de oordelen van het panel.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen voor de voltijd- en de deeltijdvariant tot het oordeel **goed**.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel voltijd	Oordeel deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	Goed	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Goed	Goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerde eindkwalificaties</i>	Goed	Goed

Weging en conclusie

Standaard 1, 3 en 4 van het beoordelingskader zijn met een goed beoordeeld voor de varianten voltijd en deeltijd. Het panel waardeert de eindkwalificaties, het eigen profiel en de eigen kracht, en de wijze waarop de toetsing is ingericht en wordt uitgevoerd. Ook is het panel positief over het eindniveau dat studenten behalen tijdens de opleiding. De onderwijsleeromgeving kent een aantal sterke punten zoals de binding tussen studenten en docenten. Wat betreft de samenwerking met het beroepenveld, de professionalisering van docenten en de moderne (digitale) voorzieningen zijn er nog verbeteringen. Omwille van deze ontwikkelpunten waardeert het panel standaard 2 als voldoende voor beide varianten. De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Het visitatiepanel beoordeelt op basis hiervan de kwaliteit van de voltijd- en de deeltijdvariant van de bestaande hbo-bacheloropleiding Business, IT & Management van de Hogeschool Rotterdam als **goed**.

Aanbevelingen

Het panel wil de opleiding de volgende aanbevelingen meegeven.

Standaard 2

- Het aantal docenten met een mastergraad in deze opleiding blijft achter op landelijke trends en de eigen doelstellingen. Het panel adviseert de opleiding om de ruime tijd voor deskundigheidsbevordering te gebruiken om de professionalisering van docenten op dit vlak te versnellen om de kwaliteit van het onderwijs en de toetsing verder te borgen.
- Het panel adviseert de opleiding om onderzoek aantrekkelijker te maken voor studenten. Het is raadzaam om de koppeling met soft skills en verandermanagement zo vroeg mogelijk in de opleiding te verankeren zodat reflectie op het eigen ontwikkelproces van de student ook meegenomen kan worden als onderdeel van de onderzoekservaring.
- Een aantal digitale voorzieningen en moderne onderwijsfaciliteiten kunnen nog verbeterd worden. Juist voor een sterk groeiende opleiding en een opleiding met een IT-component, is het belangrijk om hierin state of the art te zijn. Eventueel kunnen de eigen studenten ingezet worden om deze zaken te verbeteren. Het panel raadt de opleiding aan om hierover in gesprek te gaan met betrokken afdelingen en personen.
- De opleiding heeft de laatste jaren gewerkt aan een versterking van de beroepenveldcommissie. Momenteel zijn er negen vaste leden die deels fysiek en deels online deelnemen. De opleiding zou graag twintig vaste leden zien en de actieve samenwerking met de beroepenveldcommissie is nu beperkt tot stand gekomen. Het panel adviseert de opleiding om de beroepenveldcommissie verder te versterken en de samenwerking interessant en zinvol te maken voor zowel de opleiding als de leden van de commissie.

Bijlagen

Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding

Een afgestudeerde student van de opleiding Business, IT & Management:

KC= kerncompetentie

KC1: Bedrijfsprocessen

1. Is in staat om bedrijfsprocessen op strategisch, tactisch en operationeel niveau te beschrijven, te analyseren, te (her) ontwerpen, te verbeteren en te implementeren. De student kan bij deze activiteiten een beargumenteerde afweging voor de inzet van ICT-middelen maken en een toegevoegde waarde zijn voor de business processen.

KC2: Financiën

2. Heeft kennis van de financiële aspecten van informatisering en automatisering. Kan een investeringsbeslissing voorbereiden door middel van het opstellen van een business case. Kan gemaakte keuzen op dit gebied beargumenteren.

KC3: Informatieanalyse

3. Heeft relevante kennis van analyse, ontwerp en test methoden voor het inrichten of realiseren van softwareontwikkeling voor nieuwe applicaties als voor customizen van een standaardpakket en kan deze methoden zelfstandig toepassen. Een BIM'er beschikt tevens over de kennis en vaardigheden om een applicatie te realiseren.

KC4: Projectmanagement

4. Is in staat tot het managen of aansturende rol te hebben van ICT-projecten. Beschikt over een theoretisch referentiekader hoe een project te managen en kan een keuze maken tussen de verschillende beschikbare methoden en de juiste keuze beargumenteren.

KC5: ICT-beheer

5. De student kan de hedendaagse modellen voor ICT-beheer in de praktijk op operationeel, tactisch en strategisch niveau toepassen. Hierbij dient de servicebehoefte van de klant centraal te staan.

KC6: Ethiek/maatschappelijke relevantie

6. Is zich bewust van de bredere maatschappelijke, ethische, context van zijn beroepsuitoefening. Is in staat om ethische en systeembeveiligingsproblemen bij kwesties in de beroepspraktijk te ontdekken, daarover te reflecteren en op methodisch zorgvuldige wijze daar praktische oplossingen voor te bedenken.

KC7: Communicatie

7. Is in staat tot effectieve communicatie wat betreft lezen, schrijven, luisteren en spreken. Heeft een goede beroepshouding op dit gebied.

KC8: Persoonlijke ontwikkeling

8. Is op het gebied van beroeps- en leervaardigheden in staat zijn persoonlijke ontwikkeling te managen. Moet zijn keuzen op dit gebied beargumenteren.

KC9: Onderzoek

9. Is in staat om bij een complexe situatie een probleemstelling en bijbehorende onderzoeksvraag te formuleren. Bij het uitwerken van die onderzoeksvraag toont de student een kritische onderzoekshouding ten opzichte van de benodigde informatie en gebruikte bewijsvoering. Mede a.d.h.v. literatuur wordt aangetoond dat er meerdere wegen naar een oplossing van het probleem leiden. Gemaakte keuzen zijn logisch en overtuigend beargumenteerd.

Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma

Opleiding Business IT & Management, Jaar 1, Voltijd, Regulier

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	SP	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening	Eindniveau	Kansvoldening	
				Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets				
SG	SLC / studievoortgang en persoonlijke ontwikkeling	BIMSLC01-1	3	8		8		8		8		AS+D+PF		Kansvoldening	
SG	Kansvoldening		6			16		16		16					
Onderwijsperiode 1 + 2															
KG	Algemene automatisering Informatievoorziening	BIMAIV01	3	32	O+TWG									Toetsvormen A= Aanwezigheid AS= Assessment D= Digitale toets GO= Groepsopdracht MC= Multiple choice M= Mondelinge toets O= Opdracht PF= Portfolio P= Presentatie S= Schriftelijke toets S*= Herkansing schriftelijke toets TWG= Toetsing tijdens werkgroep VH= Vaardigheidstoets V= Verslag NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.	
KG	Bedrijfskunde 1 - Algemeen	BIMBDK01	4	34	S+TWG										
PG	Project 1- Informatie en Technologie	BIMPROJ1-1	4	54	P+V										
KG	Onderzoeksvaardigheden 1-1	BIMONV01-1	5	32	P+V	26	S								
KG	Projectmanagement en business skills	BIMBSK01-3		12		12									
KG	AIV - Gegevensanalyse / datamodel	BIMAIV02	4			42	O+TWG								
KG	Bedrijfskunde 2 -Vervolg	BIMBDK02	4			34	S+TWG								
PG	Project 2 - Organisatie en Informatie	BIMPROJ2	4			54	P+V								
Onderwijsperiode 3 + 4															
KG	AIV- Database bouwen	BIMAIV03	3					34	O+TWG						
KG	Development fundamentals	BIMDEF01	2					30	O						
PG	Project 34 - Organisatie en Communicatie (Ext Bedrijf)	BIMPRJ34	8					54		54	P+V				
KG	Projectmanagement en business skills	BIMBSK01-3	6					12		12	O+V+VH				
KG	Bedrijfskunde 3 - Productie Logistiek & MRP	BIMBDK03	2							18	S				
KG	AIV- IT-infrastructuur	BIMAIV04	2							18	TWG				
Totaal			60	172		192		154		126					

Bij aanvang van het studiejaar wordt bepaald of de student verplicht onderwijs onderwijs moet volgen, zie artikel 9.2.3

Het ondersteunend onderwijs komt altijd in plaats van de HR-brede keuzeruilte.

Bijspiker Engels niveau A2/B1	BIMIEN00	1			16	S								
Bijspiker Engels niveau B2	BIMIEN00	1					16	S						
Bijspiker Nederlands (onderdeel van SLC)	BIMSLC01-1						16	O						
Bijspiker Nederlands (onderdeel van SLC)	BIMSLC01-1									16	D			

Opleiding Business IT & Management, Jaar 2, Voltijd, Regulier

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	SP	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening	Eindniveau	Kansvoldening	
				Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets				
SG	SLC / studievoortgang en persoonlijke ontwikkeling	BIMSLC02-1	3	8		8		8		8		AS+D+PF		Kansvoldening	
SG	Kansvoldening		6	16		16		16							
Onderwijsperiode 1 + 2															
KG	Bedrijfskunde 4 - Verandermanagement	BIMBDK04	3	27	S									Toetsvormen A= Aanwezigheid AS= Assessment D= Digitale toets GO= Groepsopdracht MC= Multiple choice M= Mondelinge toets O= Opdracht PF= Portfolio P= Presentatie S= Schriftelijke toets S*= Herkansing schriftelijke toets TWG= Toetsing tijdens werkgroep VH= Vaardigheidstoets V= Verslag NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.	
KG	Beheer ICT	BIMBSL01-1	5	18	TWG	18	S+TWG								
KG	Functional model iteration; systeemanalyse en ontwerp	BIMSYO11-A	5	27	GO	27	GO								
KG	Business Skills 2.2 Onderhandelen	BIMBSK02-2	3	18		9	AS+V								
PG	Project Beheer	BIMPRBHR	8	54		40	P+V								
KG	Bedrijfskunde 5 - Verandermanagement	BIMBDK05	2			18	P								
Onderwijsperiode 3 + 4															
KG	XML	BIMXML01	2					18	D						
KG	Bedrijfskunde 6 - Financieel beheer IT middelen	BIMBDK06	3					18	S						
PG	Projectmanagementmethodes	BIMPRM02	2					18	V						
PG	Project 7/8 Internationaal plus SCRUM	BIMPRO78	8					40		27	O+V				
KG	Onderzoeksvaardigheden 3	BIMONV03	4					15		15	V				
KG	Design Build Iteration / systeemrealisatie & testen	BIMSYO12-A	4					27	GO+V	27	GO+S				
KG	Bedrijfskunde 7 - Business Case maken	BIMBDK07	2							18	V				
Totaal			60	168		136		160		95					

Bij de kolom 'Praktische oefening':

PO= cursus 'praktische oefeningen'

POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

Opleiding Business IT & Management, Jaar 3, Voltijd, Regulier

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening	Eindniveau	Toetsvormen
				Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets			
SG	Studieloopbaancoaching	BIMSLC03-1	3	15	A	15	A	15		15	AS+PF			A= Aanwezigheid AS= Assessment D= Digitale toets GO= Groepsopdracht MC= Multiple choice M= Mondelinge toets O= Opdracht PF= Portfolio P= Presentatie S= Schriftelijke toets S*= Herkansing schriftelijke toets TWG= Toetsing tijdens werkgroep VH= Vaardigheidstoets V= Verslag
	Onderwijsperiode 1 + 2													
KG	Inrichten bedrijfsprocessen	BIMIBP01	3	18	S+TWG									
PG	Stage 1	BIMSTG01-1	24			V							X	
KG	Marketing en Sales	BIMBSK03	3			26	V							
	Onderwijsperiode 3 + 4													
KG	Informatiebeveiliging	BIMITM03-1	3					16	S					
PG	ICT-Lab BI	BIMLAB01-1	6					18	V				X	
KG	Business Analysis (oa. key performance indicators)	BIMBDK08	5					18		18	V			
KG	Onderzoeksvaardigheden 4	BIMONV04	2					7		2	V			
KG	Business Intelligence	BIMDTB56	5					18		18	GO+TWG			
PG	ICT-Lab BI	BIMLAB01-2	6							18	V		X	
	Totaal		60	33		41		92		71				

Opleiding Business IT & Management, Jaar 4, Voltijd, Regulier

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening	Eindniveau	Toetsvormen
				Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets			
SG	Studieloopbaancoaching	BIMSLC04-1	3	9		6		12		12	AS+P+PF		X	A= Aanwezigheid AS= Assessment D= Digitale toets GO= Groepsopdracht MC= Multiple choice M= Mondelinge toets O= Opdracht PF= Portfolio P= Presentatie S= Schriftelijke toets S*= Herkansing schriftelijke toets TWG= Toetsing tijdens werkgroep VH= Vaardigheidstoets V= Verslag
	Onderwijsperiode 1 + 2													
SG	Minor		30	120		120								
	Onderwijsperiode 3 + 4				#VERW!									
KG	BIM- State of the art	BIMSOT01-1	3					18	V					
PG	Afstudeeropdracht	BIMAFS00	24					11		15	P+V		X	
	Totaal		60	129		126		41		27				

Opleiding Business IT & Management, Jaar 1, Deeltijd, Start September 2016

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening	Eindniveau
				Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets		
SG	Onderwijsperiode 1 + 2		4					16		16			
PG	Business Plan	IBK1BSP02	5	20	GO+V								
KG	SQL / Informatieanalyse	IBK1SLOL1	3	16	S								
KG	Mondelinge bedrijfscommunicatie	IBK1MBC01	2	16	V								
SG	Loopbaan 1	IBK1LPB11	1	8	PF								
PG	Bedrijf & Studie 1 - Ik in mijn organisatie (feitelijke kant)	IBK1BNS10	4	12	V								
PG	Service Management	IBK1SMM01	5			20	GO+V						
KG	Recht	IBK1REC10	3			16	S						
KG	Schriftelijke bedrijfscommunicatie	IBK1SBC01	2			16	AS+V						
SG	Loopbaan 2	IBK1LPB21	1			8	PF						
PG	Bedrijf & Studie 2 - Ik in mijn organisatie (zachte kant)	IBK1BNS20	4			12	V						
	Onderwijsperiode 3 + 4												
PG	Managementgame	IBK1MMG01	5					20	GO+V				
KG	Systeemontwerp 1	IBK1SSO01	3					16	S				
SG	Loopbaan 3	IBK1LPB31	1					8	PF				
PG	Bedrijf & Studie 3 - Ik in mijn functie	IBK1BNS30	4					12	V				
PG	Architectuurontwerp	IBK1AOW01	5							20	GO+V		
KG	Bedrijfseconomie 1	IBK1BEC10	3							16	S		
SG	Loopbaan 4	IBK1LPB41	1							8	PF		
PG	Bedrijf & Studie 4 - Ik onderwees in mijn eigen organisatie	IBK1BNS40	4							12	V		
Totaal			60	72		72		72		72			

Toetsvormen

- A= Aanwezigheid
- AS= Assessment
- D= Digitale toets
- GO= Groepsopdracht
- MC= Multiple choice
- M= Mondelinge toets
- O= Opdracht
- PF= Portfolio
- P= Presentatie
- S= Schriftelijke toets
- S*= Herkansing schriftelijke toets
- TWG= Toetsing tijdens werkgroep
- VH= Vaardigheidstoets
- V= Verslag

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':

- PO= cursus 'praktische oefeningen'
- POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

Opleiding Business IT & Management, Jaar 2, Deeltijd, Start September 2015

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening	Eindniveau
				Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets		
SG	Onderwijsperiode 1 + 2		4					16		16			
PG	Open Data	IBK2POD01	5	20	GO+V								
KG	Systeemontwerp 2	IBK2SSO20	3	16	GO								
KG	Programmeren	IBK2PGM01	2	16	O								
SG	Loopbaan 5	IBK2LPB51	1	8	PF								
PG	Bedrijf & Studie 5 - Opleidingsspecifiek	IBK2BNS50	4	12	V								
PG	Verbeteren logistieke processen	IBK2VPL11	5			20	GO+V						
KG	Bedrijfseconomie 2	IBK2BEC20	3			16	S						
KG	KML	IBK2XML01	2			16	S						
SG	Loopbaan 6	IBK2LPB61	1			8	PF						
PG	Bedrijf & Studie 6 - Opleidingsspecifiek	IBK2BNS60	4			12	V						
	Onderwijsperiode 3 + 4												
PG	Inkoop en Sourcing	IBK2ISO02	5					20	GO+V				
KG	Data warehousing	IBK2DWH01	3					16	S				
SG	Loopbaan 7	IBK2LPB71	2					8	PF	8	PF		
PG	Bedrijf & Studie 7 - Veranderen met Kotter	IBK2BNS70	8					12	V	12	V		
PG	App's	IBK2APS01	5							20	GO+V		
KG	Logistiek	IBK2LOG02	3							16	S		
Totaal			60	72		72		72		72			

Toetsvormen

- A= Aanwezigheid
- AS= Assessment
- D= Digitale toets
- GO= Groepsopdracht
- MC= Multiple choice
- M= Mondelinge toets
- O= Opdracht
- PF= Portfolio
- P= Presentatie
- S= Schriftelijke toets
- S*= Herkansing schriftelijke toets
- TWG= Toetsing tijdens werkgroep
- VH= Vaardigheidstoets
- V= Verslag

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':

- PO= cursus 'praktische oefeningen'
- POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

Opleiding Business IT & Management, Jaar 3, Deeltijd, Start September 2014

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening	Eindniveau
				Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets		
SG	Verzekeren		8	16		16		16		16			
	Onderwijsperiode 1 + 2												
KG	SOA	IBK3SOA01	3	16	GO								
PG	Project ESB	IBK3ESB01	10	20	GO+V	20	GO+V						
SG	Loopbaan 8	IBK3LPB81	2	8	PF	8	PF						
PG	Bedrijf & Studie 8 - Impactanalyse	IBK3BNS80	8	12	V	12	V						
KG	Sustainable entrepreneurship	IBK3SES01	3			16	S						
	Onderwijsperiode 3 + 4												
KG	Informatiebeveiliging	IBK3IBV01	3					16	S				
PG	Innovatie	IBK3PRI01	10					20	GO+V	20	GO+V		
PG	Bedrijf & Studie 9 - Kleur bekennen	IBK3BNS91	10					12	V	12	V		
KG	Strategie	IBK3STR40	3							16	S		
Totaal			60	72		72		64		64	S		

Toetsvormen

- A= Aanwezigheid
- AS= Assessment
- D= Digitale toets
- GO= Groepsopdracht
- MC= Multiple choice
- M= Mondelinge toets
- O= Opdracht
- PF= Portfolio
- P= Presentatie
- S= Schriftelijke toets
- S*= Herkansing schriftelijke toets
- TWG= Toetsing tijdens werkgroep
- VH= Vaardigheidstoets
- V= Verslag

Opleiding Business IT & Management, Jaar 4, Deeltijd, Start September 2013

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening	Eindniveau
				Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets	Contacttijd x 50 min.	Toets		
	Onderwijsperiode 1 + 2												
KG	Minor		20	50		50							
PG	Bedrijf & Studie 10 - Strategisch partner	IBK4BNS100	10	12	V	12	V						
	Onderwijsperiode 3 + 4												
PG	Afstuderen	IBK4AFS01	20					20	O	20	O		X
PG	Bedrijf & Studie 11 - Ambitieopdracht	IBK4BNS110	10					12	AS+PF+V	12	AS+PF+V		X
Totaal			60	62		62		32		32			

Toetsvormen

- A= Aanwezigheid
- AS= Assessment
- D= Digitale toets
- GO= Groepsopdracht
- MC= Multiple choice
- M= Mondelinge toets
- O= Opdracht
- PF= Portfolio
- P= Presentatie
- S= Schriftelijke toets
- S*= Herkansing schriftelijke toets

Bijlage 3 Rendementen

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar

Definitie: het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars hoger onderwijs) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

Studiejaar	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Uitval eerste jaar BIM totaal	14,5% (9/62)	17,5% (10/57)	44,6% (25/56)	39,3% (24/61)	39,7% (27/68)	40,7% (22/54)
Uitval uit voltijdvariant (vt)	16,7% (7/42)	12,5% (5/40)	45,8% (22/48)	45,5% (20/44)	38,5% (25/65)	42,0% (21/50)
Uitval uit deeltijdvariant (dt)	10,0% (2/20)	29,4% (5/17)	37,5% (3/8)	23,5% (4/17)	66,7% (2/3)	25,0% (1/4)

BRON: 1CIJFER HO 2016. 1CijferHO is een bestand door DUO geleverd. Het bestand hanteert studiejaar in plaats van cohorten. Peildatum is 1 oktober 2016.

Tabel 2: Uitval uit de bachelor

Definitie: het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

Studiejaar	2010	2011	2012
Uitval uit de opleiding	12,8% (6/47)	12,9% (4/31)	18,9% (7/37)
Uitval uit voltijdvariant (vt)	8,6% (3/35)	3,8% (1/26)	12,5% (3/24)
Uitval uit deeltijdvariant (dt)	25,0% (3/12)	60,0% (3/5)	30,8% (4/13)

BRON: 1CIJFER HO 2016. 1CijferHO is een bestand door DUO geleverd. Het bestand hanteert studiejaar in plaats van cohorten. Peildatum is 1 oktober 2016.

Tabel 3: Rendement

Definitie: het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

Studiejaar	2008	2009	2010
Rendement opleiding	71,7% (33/46)	62,3% (33/53)	72,3% (34/47)
Rendement voltijdvariant (vt)	60,7% (17/28)	45,7% (16/35)	71,4% (25/35)
Rendement deeltijdvariant (dt)	88,9% (16/18)	94,4% (17/18)	75,0% (9/12)

BRON: 1CIJFER HO 2016. 1CijferHO is een bestand door DUO geleverd. Het bestand hanteert studiejaar in plaats van cohorten. Peildatum is 1 oktober 2016.

Tabel 4: Docentkwaliteit

Definitie: het aandeel docenten (OP) met een master en het aandeel docenten met een PhD in het totaal aantal docenten (OP).

Graad	MA	PhD
Percentage (vt)	50%	0%
Percentage (dt)	70%	0%

Tabel 5: Docent-studentratio

Definitie: de verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

Ratio (vt)	1:29
Ratio (dt)	1:11

Ratio voltijd: $355/12,25 = 29$ (peildatum 1 oktober 2016)

Ratio deeltijd: $93/8,5 = 11$ (peildatum 1 oktober 2016). Dit is de ratio van het aantal BIM-deeltijdstudenten en het aantal fte's aan onderwijzend personeel van de geïntegreerde IBK-deeltijdopleiding.

Tabel 6: Contacturen

Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacturen voor ieder jaar van de opleiding (gebaseerd op 32 lesweken, 8 lesweken per onderwijsperiode).

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen (vt)	17	15	6	8
Contacturen (dt)	8	8	7	5

Bijlage 4 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor

Naam (inclusief titulatuur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden
De heer drs. S.J. Dijkstra	De heer Dijkstra is Manager Engineering & Design bij Christelijke Hogeschool Windesheim
De heer A.J.H. van Dijk MMC RI	De heer Van Dijk is directeur Solution Management bij Cegeka-DSA
De heer F.C.B.M. Willems PhD	De heer Willems is managing partner bij Quint Wellington Redwood, lector Hanzehogeschool Groningen en gastdocent Leiderschap en verandering TIAS School for Business and Society Tilburg
Mevrouw E. Ahaus	Mevrouw Ahaus volgt de opleiding Business IT & Management bij Hogeschool Inholland

Secretaris/coördinator

Naam (inclusief titulatuur)	Gecertificeerd d.d.	E-mailadres
Mevrouw drs. M. Schoots	21 november 2012	info@mariekeschoots.nl

Bijlage 5 Bezoekprogramma

Tijdstip	Thema	Deelnemers
08.45-09.00 (15 min.)	Ontvangst panel	1. Erik Falkink (OeO) 2. Esther Heemskerk (IBK)
09.00-09.30 (30 min.)	Presentatie 20 min. Vragen 10 min.	1. Angélique Monteny, onderwijsmanager BIM voltijd 2. Maurice van Dijk, onderwijsmanager IBK deeltijd
09.30-10.00 (30 min.)	Rondleiding	1. Angélique Monteny, onderwijsmanager BIM voltijd 2. Maurice van Dijk, onderwijsmanager IBK deeltijd
10.00-11.00 (60 min.)	Materiaalbestudering en voorbereiding	Panel: 1. De heer drs. S.J. Dijkstra (voorzitter) 2. De heer A.J.H. van Dijk MMC RI 3. De heer F.C.B.M. Willems PhD 4. Mevrouw E. Ahaus (student InHolland) 5. Mevrouw Marieke Schoots (secretaris NQA)
11.00-11.30 (30 min.)	Inloopspreekuur	Studenten, docenten en overige medewerkers
11.30-11.45 (15 min.)	Overleg	Panel
11.45-12.45 (60 min.)	Gesprek studenten (5) en alumni (3)	1. Jaci van Oost (0928652) student voltijd jaar 1 2. Onur Zaif (0914483) student voltijd jaar 2 3. Pim Niemeijer (0851918) student voltijd jaar 3 4. Fabio Haring (0873633) student voltijd jaar 4 5. Basjan Quist, alumnus voltijd 6. Soraya Goldewijk (0918839) student deeltijd jaar 2 7. Jeroen Maat (0891123) student deeltijd jaar 3 8. Max Boes (0874301) student deeltijd, alumnus op 6/4 9. Eric Buckers, alumnus deeltijd
12.45-13.30 (45 min.)	Overleg + lunch	Panel
13.30-14.30 (60 min.)	Gesprek docenten en examinatoren (in ieder geval ook betrokken bij geselecteerde afstudeerproducten)	1. Dwayne Wesdorp docent voltijd (examinator) 2. Fedor Wagenaar docent voltijd (examinator) 3. Angélique van Hulst docent voltijd 4. Robin Schuessler docent voltijd (examinator) 5. Arend Keemink, docent deeltijd (examinator) 6. Paul Cornelisse, docent deeltijd (examinator) 7. Peter van den Bos, docent deeltijd (examinator) 8. Marlene Geskes, afstudeercoördinator en lid BVC 9. Monique Meijer, docent voltijd (examinator) en vz. OC
14.45-15.15 (30 min.)	Gesprek opleidingsmanagement	1. Angélique Monteny, onderwijsmanager BIM voltijd 2. Maurice van Dijk, onderwijsmanager IBK deeltijd
15.30-16.00 (30 min.)	Gesprek borging met: curriculumcommissie(cc), opleidingscommissie(oc) (ten minste één studentlid), examencommissie(ec), toetscommissie(tc), werkveldcommissie(bvc)	1. Alexander von Schmid, docent voltijd en vz. CC 2. Monique Meijer, docent voltijd en vz. OC 3. Dennis Dijks, docent en lid TC 4. Joris van Haagen, docent en lid TC 5. Peter Cambier (lid EC) 6. Suzanne van Poelgeest (0878103) studentlid OC 7. Ed Monteiro, Lid BVC, Directeur Monteiro Management Consulting 8. Jim Wittermans, Lid BVC, Business Intelligence Consultant Incentro
16.15-16.45 (30 min.)	Gesprek directie	1. Peter Karstel, directeur IBK 2. Angélique Monteny, onderwijsmanager BIM voltijd 3. Maurice van Dijk, onderwijsmanager IBK deeltijd
16.45-17.15 (45 min.)	Beoordelingsoverleg panel	Panel
17.15-17.30 (15 min.)	Laatste gesprek opleidingsmanagement en terugkoppeling bevindingen	3. Peter Karstel, directeur IBK 4. Angélique Monteny, onderwijsmanager BIM voltijd 5. Maurice van Dijk, onderwijsmanager IBK deeltijd 6. Overige geïnteresseerden

Legenda:

- BIM = Business IT and Management
 BVC = Beroepenveldcommissie
 CC = Curriculumcommissie
 EC = Examencommissie
 IBK = Instituut voor Bedrijfskunde
 TC = Toetscommissie
 OC = Opleidingscommissie
 OeO = Dienst Onderwijs en Ontwikkeling

Gegevens gesprekspartners Business IT & Management - Hogeschool Rotterdam				
Bestuurders / management	Naam	Volledige titels	Functie	
	P.M. Karstel (Peter)	Drs.	Directeur Instituut voor Bedrijfskunde	
	A.M. Monteny (Angelique)	MSc	Onderwijsmanager Business IT & Management	
	M.T.C. van Dijk (Maurice)	Drs.	Onderwijsmanager IBK Deeltijopleidingen	
Studenten	Naam	Vooropleiding	Studiejaar	
	J.G. van Oost (Jaci)	HAVO NIEUW (E+M EN C+M)	Voltijd Studiejaar 1	
	O.C. Zaif (Onur)	HAVO NIEUW (E+M)	Voltijd Studiejaar 2	
	P.M.J. Niemeijer (Pim)	ICT-BEHEERDER 93191	Voltijd Studiejaar 3	
	F. Haring (Fabio)	HAVO NIEUW (E+M)	Voltijd Studiejaar 4	
	S. Goldewijk (Soraya)	HAVO	Deeltijd Studiejaar 2	
	J. Maat (Jeroen)	MBO Technisch	Deeltijd Studiejaar 3	
Docenten / Examinatoren	Naam	Volledige titels	Studieonderdelen en studiejaar	Specifieke taken
	F.A. Wagenaar (Fedor)	Ir.	Studiejaar 1, 2, 4 Bedrijfskundige- en IT vakken, Minor BPM	Coördinator minor BPM en onderzoeker
	R.A. Schuessler (Robin)	Drs.	Studiejaar 1 t/m 4 Studieloopbaancoaching, Business Skills, Onderzoeksvaardigheden, Engels, Assessor	Coördinator Internationalisering, lid curriculumcommissie
	A.J. Keemink (Arend)	Drs.	Studiejaar 1 t/m 4 Bedrijfskundige- en IT vakken, Onderzoeksvaardigheden, Begeleiding Stage en Afstuderen	Lid IMR en coördinator BIM DT
	P.J. Cornelisse (Paul)	Bc	Studiejaar 1 t/m 4 Bedrijfskundige- en IT vakken, Onderzoeksvaardigheden, Begeleiding Stage en Afstuderen	Lid opleidingscommissie
	P.W.F.M van den Bos (Peter)	∅	Studiejaar 1 t/m 4 Bedrijfskundige- en IT vakken, Onderzoeksvaardigheden, Begeleiding Stage en Afstuderen	∅
	M.H.W. Geskes (Marlene)	Drs.	Studiejaar 4 Afstuderen	Coördinator Afstuderen
	M. Meijer (Monique)	Bc.	Studiejaar 1 t/m 4 Studieloopbaancoaching, Business Skills, Assessor	Voorzitter Opleidingscommissie
Alumni	Naam	Volledige titels	Datum afstuderen	
	H.J. Quist (Basjan)	B ICT	7-7-2014	
	M.S. Boes (Max)	B ICT	21-2-2017	
	H.J.M. Buckers (Eric)	B ICT	17-2-2015	
Leden (borgings)commissies	Naam	Volledige titels	Functie in commissie	
	A.C.F.M von Schmid (Alexander)	Drs.	Voorzitter Curriculumcommissie	
	D. Dijks (Dennis)	MEd	Lid Toetscommissie VT	
	J.M.A. van Haagen (Joris)	MSc	Lid Toetscommissie DT	
	P.H. Cambier (Peter)	Drs.	Lid Examencommissie	
	S. van Poelgeest (Suzanne)	∅	Studentlid Opleidingscommissie	
	E. Monteiro (Ed)	Ing.	Lid Beroepenveldcommissie (Directeur, Monteiro Management & Consulting)	
	J.J.J. Wittermans (Jim)	MSc	Lid Beroepenveldcommissie (Business Intelligence Consultant, Incentro)	

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

European e-Competence Framework 3.0. A common European framework for ICT Professionals in all industry sectors (e-CF, 2013)

Internationale Benchmark BIM 2015 (BIM 2015)

Prikkelen, presteren profileren. Eindrapport Commissie Accreditatie Hoger Onderwijs (Commissie Franssen, 2001)

Diverse notulen beroepenveldcommissie bijeenkomsten 2014 tot en met 2016

Alumnionderzoek IBK 2013. Haven Consultancy Project (IBK, januari 2014)

Diverse studiehandleidingen voltijd en deeltijd

HBO-Monitor 2015 (ROA, juni 2016)

Hogeschoolgids Instituut voor Bedrijfskunde. Bacheloropleidingen 2016-2017 (IBK, augustus 2016)

Jaarplan BIM voltijd, januari 2016 tot juli 2017 (BIM, januari 2016)

Jaarplan IBK deeltijdopleidingen 2016 (IBK, 2016)

Jaarverslag opleidingscommissie BIM voltijd en deeltijd 2014-2015 (BIM, november 2015)

Kerncompetentie-aftekenkaart BIM 2016-2017 (BIM, 2016)

Onderwijsvisie Hogeschool Rotterdam (HR, augustus 2016)

Notulen opleidingscommissie bijeenkomsten 2015 tot en met 2017

Notulen klassenvertegenwoordigersoverleggen 2015 en 2016

Toetsbeleid Instituut voor Bedrijfskunde 2013-2018 (IBK, november 2013)

Toetswerkplan BIM deeltijd 2016-2017 (BIM, november 2016)

Toetswerkplan BIM voltijd 2016-2017 (BIM, september 2016)

Overzicht docenten BIM VT+DT 2016-2017

IBK_Hogeschoolgids_Bachelor 2016-2017

IBK_BIM_Literatuurlijsten Voltijd_2016-2017

IBK_BIM_Literatuurlijsten Deeltijd_2016-2017

Domeinbeschrijving Bachelor of ICT_hbo-i_maart 2014

Business IT & Management Toetsplan Voltijd 2016-2017

Business IT & Management Toetsplan Deeltijd 2016-2017

Business IT & Management Opleidingsprofiel

Afstudeerders HR-BIM VT 2014-2015 2015-2016 en 2016-2017

Afstudeerders HR-BIM DT 2014-2015 2015-2016 en 2016-2017

IBK_Ex.cie_Jaarverslag_2014-2015

IBK_Ex.cie_Jaarverslag_2015-2016

BIM Voltijd examinatoren 2016-2017 incl. profielschets

BIM Deeltijd examinatoren 2016-2017 incl. profielschets

Notulen LOO BIM_woensdag 14 december 2016_Bijeenkomst clusteraccreditatie

Jaarrapportage opleidingscommissie 2014-2015

20162017 mandaat TC IBK

Briefbenoemingtoetscommissie2016-2017

Kwartaalverslag Toetscie BIM Deeltijd 2016-2017 OP1 en 2

Toetswerkplan BIM deeltijd 2016-2017_20161117_V1

Toetswerkplan BIM voltijd 2016-2017 v0.2

Verslag OP1 Toetscommissie BIM voltijd 2016-2017

Bijlage 7 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

	Studentnummer	Variant
1	0864546	Deeltijd
2	0868415	Deeltijd
3	0855919	Deeltijd
4	0844764	Deeltijd
5	0797578	Voltijd
6	0850905	Voltijd
7	0835029	Voltijd
8	0870861	Voltijd
9	0861490	Voltijd
10	0864705	Voltijd
11	0864892	Voltijd
12	0867014	Voltijd
13	0852575	Voltijd
14	0818501	Voltijd
15	0872129	Voltijd

Bijlage 8 Verklaring van volledigheid en correctheid

Bladnummer 3

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

B Business IT & Management *VT*

Instelling: Hogeschool Rotterdam.

Visitatiedatum: 6 april 2017

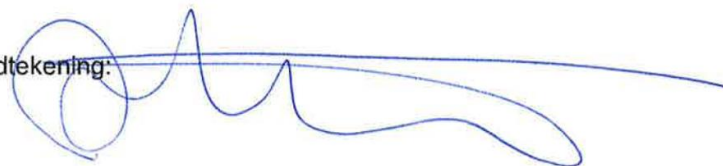
Ondergetekende: *A. Monteny*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *Onderwijsmanager*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

Datum: *7-3-2017*

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

B Business IT & Management *DT*

Instelling: Hogeschool Rotterdam.

Visitatiedatum: 6 april 2017

Ondergetekende: *M. van Dijk*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *onderwijsmanager*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

Datum: *9-3-2017*